

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक : आढावा-२०१०/प्र.क्र.५१/२०१०/निवंस-३

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक : १७/२/२०१२

प रि प त्र क

माती धरणाचे संकल्पन हे उद्ग्रहण क्षेत्रातील (Borrow Area) माती, मुरुम इ.साहित्याच्या नमुन्यांच्या अभियांत्रिकी चाचणी निष्कर्ष अहवालावर आधारित असते. संकल्पचित्र संघटनेमध्ये या चाचण्यांच्या निष्कर्षांच्या आधारे संकल्पन केल्यानंतर अशा संकल्पचित्रास क्षेत्रिय मुख्य अभियंता यांचेकडून मान्यता प्रदान केली जाते. त्यानंतर या संकल्पचित्रानुसार धरणाचे प्रत्यक्ष काम चालू केले जाते. परंतु त्यानंतर प्रत्येक हंगामाअखेर झालेल्या कामाच्या अभिलेख चाचण्या (Record Tests) घेवून या चाचण्यांच्या निष्कर्षावर आधारित संकल्पचित्राचे पुनर्विलोकन करणे आवश्यक आहे. कारण मूळ संकल्पचित्राच्या वेळी ज्या खाणीमधील साहित्याचा वापर तसेच जे विविध अभियांत्रिकी गुणधर्म (Engineering properties उदा. cohesion, angle of internal friction, optimum density इ.) विचारात घेतलेले असतात, त्याच किंवा तशाच खाणी व जवळपास तशाच गुणधर्माचे साहित्य (माती, मुरुम इ.) प्रत्यक्षात वापरणे आवश्यक आहे. परंतु क्षेत्रिय परिस्थितीनुसार यात बदल होऊ शकतो. तसेच, त्याच खाणी वापरल्या तरी संकल्पन करताना अशा खाणीतील जास्त खोलीतील चाचण्याचे निष्कर्ष उपलब्ध नसल्याने ते दुर्लक्षित राहण्याची शक्यता असते. सबब, प्रत्यक्ष वापरलेल्या साहित्याचे निकष संकल्पचित्राच्या कसोटीवर तपासले जाणे हे बांधकामाचे सुरक्षिततेच्या दृष्टीने तसेच बांधकाम किफायतशीर होण्याच्या दृष्टीने अत्यावश्यक ठरते. त्यामुळे पूर्ण झालेल्या माती कामाच्या अभिलेख चाचण्या (Record Tests) घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. संकल्पचित्रास क्षेत्रिय मुख्य अभियंता यांचेकडून मान्यता दिली जात असल्याने मुख्य अभियंत्यांनी या विषयाच्या अनुषंगाने वेळोवेळी आढावा घेणे आवश्यक आहे. प्राप्त झालेल्या अभिलेख चाचणी निष्कर्षांच्या आधारे संकल्पन चित्र संघटनेचा सल्ला घेवून त्यांचेकडून काटछेदाचे फेरसंकल्पन करून घेवून, किंवा त्यांचेशी विचारविनिमय करून जर संकल्पनामध्ये काही सुधारणा करणे आवश्यक असल्यास त्यानुसार तात्काळ कार्यवाही करणे आवश्यक आहे.

सदरील शासन परिपत्रक शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक
क्र. २०१२०२१७१०२७०९२९००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(र.स.गुजर)

शासनाचे अवर सचिव

प्रत माहितीस्तव व उचित कार्यवाहीस्तव-

- (१) सर्व कार्यकारी संचालक,
- (२) महासंचालक, (संकल्पन, प्रशिक्षण, संशोधन, व सुरक्षितता), नाशिक,
- (३) जलसंपदा विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व क्षेत्रिय मुख्य अभियंता,
- (४) मुख्य अभियंता, (संकल्पन, प्रशिक्षण, संशोधन, व सुरक्षितता), नाशिक,
- (५) जलसंपदा विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व क्षेत्रिय अधीक्षक अभियंता,
- (६) अधीक्षक अभियंता, गुणनियंत्रण मंडळ, औरंगाबाद/नागपूर/पुणे,
- (७) निवंस-३ कार्यासन संग्रहार्थ.